

[Korsgaard.]

udtalte, at Jorden skal være tilgængelig for den, der udnytter den bedst, og heri er jeg i nogen Grad enig med det ærede Medlem. Men for at det kan ske, tror jeg ikke, det er nødvendigt at gennemføre Ekspropriationsbestemmelser. Jeg tror, at den dygtige altid vil kunne skaffe sig Jord, og jeg kan ikke indrømme det ærede Medlem, at det nødvendigvis skal være paa den Plet, hvor vedkommende nu bor. En helt anden Sag er, hvem der udnytter Jorden bedst. Det behøver efter min Mening ikke i alle Tilfælde at være Husmanden, der gør det; jeg vil hævde, at der er mange større Landbrugere, som i høj Grad udnytter deres Jord, og udnytter den lige saa fuldt og lige saa dygtigt som Husmanden. Jeg tror ogsaa, det ærede Medlem vil give mig Ret i, at der blandt Husmændene findes mange, som ikke udnytter deres Jord nær saa godt, som de kunde og burde gøre.

Den ærede Ordfører for Det radikale Parti (Oluf Johansen) talte om, at hvis Jorden skulde købes i det frie Marked, vilde den i mange Tilfælde blive for dyr. Jeg indrømmer, at der kan være Tilfælde, hvor Sælgeren holder sin Jord i en meget høj Pris, og hvor den eventuelle Køber maaske gennem en Ekspropriation kan faa Jorden noget billigere; men jeg vil gerne spørge det ærede Medlem, om han virkelig synes, der vil være nogen Mening i, at vedkommende, som ved Ekspropriation har skaffet sig Jorden noget billigere, end han vilde kunne købe den i det frie Marked, en Maaned eller to senere skal kunne sælge sin Ejendom og tjene betydelige Beløb herved. Finder det ærede Medlem det rimeligt, at vedkommende Ejendomsbesidder skulde kunne indvinde en betydelig Fortjeneste ved at sælge Jord, som er eksproprieret fra en Ejendom, hvis Ejer ikke var villig til at afstaa Jorden til den Pris, der ved Ekspropriationen blev fastsat?

Ministeren for Landbrug og Fiskeri (Bording): Jeg takker Ordførerne for Flerpartierne for Tilslutningen til Forslaget i dets Helhed. Derimod har Ordførerne for de to Partier Venstre og Det konservative Folkeparti vel givet Tilslutning til Lovforslaget i Almindelighed, men er gaaet meget stærkt imod Ekspropriationsbestemmelserne, og begge har udtalt, at hvis disse Bestemmelser kunde gaa ud, kunde de være med til at gennemføre Lovforslaget.

Det ærede 8de Medlem for 2den Kreds (Johs. Clausen) sagde i sin Motivering, at det var ganske unødvendigt med en Ekspropriationsbestemmelse, for der kan faas

Jord nok. Jeg vil indrømme det ærede Medlem, at som Situationen er i Øjeblikket, er det ikke umuligt at skaffe Jord frem til nogenlunde rimelige Priser til Oprettelse af nye Brug, men hvis det ærede Medlem blot har et minimalt Kendskab til Vanskelighederne ved at skaffe Tillægsjord til de smaa Brug, vil han sikkert indrømme, at det i mange Tilfælde er ganske umuligt for disse at faa Jord, selv om der ligger en større Ejendom ved Siden af, som driftsmæssigt set meget vel kunde afstaa Jord. Alligevel nægtes det. I andre Tilfælde vil en saadan større Landmand, selv om han er villig til at overlade Jord til et mindre Brug, kun sælge til en fuldkommen fantastisk Pris. Saadan er Forholdet, og saadan har det været gennem mange Aar. Derfor har det Spørgsmaal, saa længe jeg har været Rigsdagsmand — det vil sige i snart 20 Aar — været brændende. Det har været ganske umuligt for disse Husmænd at faa Jord, og det er ikke lettere i Øjeblikket, netop fordi de nævnte særlige Forhold gør sig gældende.

Det ærede Medlem udtalte dernæst, at Lovforslaget er grundlovsstridigt. Efter mit og sikkert langt de flestes Skøn er dette Spørgsmaal af saa stor Betydning, at man bestemt kan sige, at Almenvellet kræver den foreslaaede Foranstaltning gennemført. Og naar man kategorisk skriver, at der ved eventuel Ekspropriation skal ydes den paa-gældende fuld Erstatning, er det ganske umuligt, at det ærede Medlem i fuldt Alvor vil fastholde, at Bestemmelsen er grundlovsstridig. Hvis Ekspropriationsbestemmelserne ikke gennemføres, kan man være bombesikker paa, at der ikke kommer ret meget ud af Loven, saa vil den ikke blive anvendt i ret mange Tilfælde; men naar Ekspropriation nævnes som et Nødmiddel, man kan gribe til, naar alle andre end netop den, der skal aflevere Jord, erkender, at det er rimeligt, at der afleveres Jord, vil der komme Handel i Stand; staa der derimod ikke nogen Ekspropriationsbestemmelse i Loven, kan man skyde en hvid Pind efter gode Virkninger, saa vil Loven ikke faa nævneværdig Betydning.

Det ærede Medlem talte saa smukt om Landmændenes Opfattelse af Ejendomsrettens store Fordele og af de frie Vilkaar, man har i Landbruget. Jeg synes, det ærede Medlem skulde tale saa sagte om disse Ting. Alle Landmænd ved jo, at det at være Selvejer i Øjeblikket er at være Prioritetsforpagter, at være forfærdelig afhængig af Kapitalen. Og hvad angaar de frie Vilkaar, er det ganske ejendommeligt, at de tre